

Flyg är också kollektivtrafik

Det är inte nödvändigtvis rätt väg att bygga en ny flygplats i Emmaboda. Men sådana radikala förslag utmanar gamla mönster och bytänkande och kan leda fram till konstruktiva lösningar. En annan viktig del är att börja betrakta flyget som kollektivtrafik likt tåg och buss.

Tillgängligheten med flyg till och från sydost har blivit sämre de senaste åren, vilket är allvarligt i ett land där exporten uppgår till 54 % av BNP. Företag får ökade kostnader och tidsförluster när ett kundbesök kräver tre arbetsdagar. För anläggningar som hela tiden måste bevisa sin effektivitet är det personliga mötet på plats avgörande och utlandsägda bolag i regionen har svårt att få koncernledningen att prioritera ett besök hos dem. Flyget har också stor betydelse för en regions attraktivitet. Företag har problem att rekrytera specialister och ledningskompetens till sydöstra Sverige och tvingas ibland att placera centrala funktioner i storstäderna. Dagens bristande tillgänglighet hämmar alltså företagets möjligheter att sälja och rekrytera samt ökar risken för nedläggningar och utflyttningar.

Det är bakgrunden till förslaget att etablera en ny flygplats i Emmaboda. Handelskammaren har i en ny analys kunnat konstatera att den nödvändiga investeringen på drygt 400 miljoner kronor ger årliga förluster om 23 till 36 miljoner kronor i olika trafikscenarier. Dagens flygplatser går med ungefär 26 miljoner i förlust (2008). Siffrorna bör dock jämföras med den dryga halva miljard som subventionerar länstrafikbolagen. År 2008 betalade skattebetalarna 55 % av varje tåg- eller bussbiljett, medan motsvarande bidrag till flyget var ungefär 24 %. Varje invånare i de tre länen betalar årligen drygt 900 kronor till länstrafiken och ungefär 45 kronor till flyget. Det är inte anmärkningsvärt att samhället betalar för kollektivtrafik, men det är anmärkningsvärt att flyget sällan räknas dit. Flyget skapar möjligheter för människor och företag och de samhällsekonomiska vinsterna är stora, inte minst genom inkommande turism.

En viktig fråga är vilket trafikutbud man skulle få på Emmaboda. Konkurrensen med tåg och bil till Kastrup från västra Blekinge och Kronoberg, kombinerat med erfarenheter från andra regioner, dämpar optimismen. Samtidigt riskerar tillgängligheten till Stockholm att försämrats om människor får längre till flyget och väljer andra transportsätt. En kraftfull satsning på Kust-till-kustbanan skulle dock kunna öka Emmabodas attraktivitet för inrikesresande.

Det är viktigt att studera olika lösningar för att få flyget att lyfta. Investeringen i Emmaboda har exempelvis en alternativ användning för att utveckla befintliga flygplatser. Om flygplatserna hade samma ägare skulle de kunna specialiseras mot olika typer av trafik som lågkostnadsflyg och fraktflyg. Ett gemensamt offentligt-privat marknadsbolag kan handla upp trafik till destinationer som Frankfurt eller London. Det finns stora möjligheter, men det kräver att dagens ägare öppnar upp för en förutsättningslös framtidsdiskussion. Bytänkande och gamla mönster får inte hindra konstruktiva lösningar.

/Peter Westher, regionchef och Henrik Andersson, analyschef Handelskammaren